



เค้าโครงรายวิชา

รหัสวิชา/ชื่อวิชา น.203 กฎหมายลักษณะครอบครัว.....

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567

หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ระดับปริญญาตรี (ภาคบัณฑิต) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1. อาจารย์ผู้สอน/ อาจารย์ผู้ประสานงานวิชา

- 1.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอมผกา เตชะอภัยคุณ อีเมล aimpaga@gmail.com (ผู้ประสานงานวิชา)
- 1.2 รองศาสตราจารย์ ดร.มาตาลักษณ์ เสรมะชากุล อีเมล ajanmata@yahoo.com
- 1.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรศุทธิ์ ขอพ่วงกลาง อีเมล korrasut@tu.ac.th
- 1.4 ศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กัมพูสิริ อีเมล pairoj_kp@hotmail.com

2. คำอธิบายรายวิชา

แนวคิดและหลักการสำคัญของสถาบันครอบครัวและความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว หลักกฎหมายลักษณะครอบครัวตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และตามกฎหมายพิเศษอื่นที่เกี่ยวข้อง

3. วันและเวลาบรรยาย: พุธ 17.30-20.30 น.

4. ห้องบรรยาย: LT.2

5. วันและเวลาสัมมนา : โปรดติดตามจากประกาศคณะนิติศาสตร์

6. วิธีการศึกษา

1. บรรยายพร้อมทั้งยกตัวอย่างฎีกาที่น่าสนใจและข้อเท็จจริงในปัจจุบันประกอบการสอนโดยศึกษาจาก เอกสารอ่านประกอบการสอนและบทบัญญัติกฎหมายในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ 5
2. ให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการคิดและตอบคำถามจากข้อเท็จจริงหรืออุทธรณ์ที่นำมาเป็นตัวอย่างประกอบการบรรยาย

7. การวัดผล

- สอบกลางภาค 40 คะแนน (เนื้อหาการบรรยายส่วนของศ.ดร.กรศุทธิ์ และศ.ดร.ไพโรจน์)

วันพุธที่ 2 ตุลาคม 2567 เริ่มสอบเวลา 18.00 น.

- สอบปลายภาค 60 คะแนน (เนื้อหาการบรรยายส่วนของศ.ดร.มาตาลักษณ์ และศ.ดร.เอมผกา)

วันศุกร์ที่ 6 ธันวาคม 2567 เริ่มสอบเวลา 17.30 น.

หมายเหตุ : จำนวนชั่วโมงในการสอบเป็นไปตามประกาศคณะนิติศาสตร์

8. เอกสารแนะนำประกอบการบรรยาย

1. ไพโรจน์ กัมพูสิริ, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ครอบครัว, พิมพ์ครั้งที่ 13, กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2567.
2. ไพโรจน์ กัมพูสิริ, ย่อหลักกฎหมายครอบครัว, พิมพ์ครั้งที่ 20, กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2566.
3. ประสพสุข บุญเดช, คำอธิบายกฎหมายครอบครัว, พิมพ์ครั้งที่ 20, กรุงเทพฯ : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2566.
4. รัชฎา เอกบุตร, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ว่าด้วยครอบครัว : บิดามารดาและบุตร, พิมพ์ครั้งที่ 6, กรุงเทพฯ : สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2555.
5. หยุต แสงอุทัย, กฎหมายลักษณะครอบครัว รวมหมายเหตุท้ายคำพิพากษา (รวบรวมโดย ไพโรจน์ กัมพูสิริ), พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2565

หมายเหตุ : เอกสารแนะนำเพิ่มเติม : อาจารย์ผู้บรรยายจะแจ้งให้ทราบในชั้นเรียน

9. หัวข้อการเรียนการสอน/ แผนการสอน

จำนวนการบรรยายทั้งหมด 15 ครั้ง

- ผศ.ดร.กรศุทธิ 4 ครั้ง
- ศ.ดร.ไพโรจน์ 3 ครั้ง
- รศ.ดร.มาตาลักษณ์ 4 ครั้ง
- ผศ.ดร.एमผกา 4 ครั้ง

ครั้งที่	วันที่	หัวข้อการบรรยาย	อาจารย์ผู้สอน
1.	วันพุธที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2567	<p>ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายครอบครัวไทย</p> <p>ส่วนที่ 1 การหมั้น</p> <p>1) เงื่อนไขการหมั้น</p> <p>1.1 อายุ</p> <p>1.2 ความยินยอมในกรณีผู้เยาว์จะทำการหมั้น</p> <p>1.3 ของหมั้น</p> <p>2) ทรัพย์สินประกอบการหมั้น – สินสอด</p> <p>3) ผลของสัญญาหมั้น</p> <p>3.1 กรณีผิดสัญญา ตามมาตรา 1439</p> <p>3.2 กรณีผิดสัญญา ตามมาตรา 1444</p>	ผศ.ดร.กรศุทธิ
2.	วันพุธที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2567	<p>3.3 ค่าทดแทน ตามมาตรา 1440 เมื่อเกิดกรณีผิดสัญญา</p> <p>3.4 ค่าทดแทนจากผู้อื่น ซึ่งได้ร่วมประเวณีกับคู่หมั้น</p>	ผศ.ดร.กรศุทธิ

		<p>3.5 ค่าทดแทนจากผู้อื่นซึ่งได้ข่มขืน หรือพยายามข่มขืนกระทำชำเราคู่หมั้น</p> <p>4) หลักของค่าทดแทน</p> <p>4.1 กรณีที่เป็นสิทธิเฉพาะตัว</p> <p>4.2 กรณีที่ไม่เป็นสิทธิเฉพาะตัว</p> <p>4.3 อายุความฟ้องร้อง</p>	
3.	วันพุธที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2567	<p>5) การสิ้นสุดของสัญญาหมั้น</p> <p>5.1 โดยความยินยอม</p> <p>5.2 ความตายของคู่หมั้น</p> <p>5.3 การบอกเลิกสัญญาหมั้น</p> <p>ก. มีเหตุสำคัญอันเกิดแก่หญิงคู่หมั้น</p> <p>ข. มีเหตุสำคัญอันเกิดแก่ชายคู่หมั้น</p> <p>ค. คู่หมั้นฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งกระทำชั่วอย่างร้ายแรง</p> <p style="text-align: center;">ส่วนที่ 2 การสมรส</p> <p>1) เงื่อนไขการสมรส</p> <p>1.1 เงื่อนไขเกี่ยวกับความยินยอม</p> <p>ก. ความยินยอมของชายหญิงที่จะทำการสมรส</p> <p>ข. ความยินยอมของผู้แทนโดยชอบธรรมกรณีผู้เยาว์จะทำการสมรส</p> <p>1.2 เงื่อนไขเกี่ยวกับสรีระ – เกณฑ์อายุ</p>	ผศ.ดร.กรศุทธิ

<p>4.</p>	<p>วันพุธที่ 4 กันยายน พ.ศ. 2567</p>	<p>1.3 เงื่อนไขเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดี</p> <ul style="list-style-type: none"> ก. การสมรสกับบุคคลวิกลจริต ข. การสมรสกับญาติสืบสายโลหิต ค. สมรสซ้อน <p>1.4 เงื่อนไขเกี่ยวกับการแสดงเจตนา</p> <ul style="list-style-type: none"> ก. สมรสโดยสำคัญผิดตัวคู่สมรส ข. สมรสโดยถูกกลฉ้อฉล ค. สมรสโดยถูกข่มขู่ <p>2) ข้อห้ามมิให้นายทะเบียนทำการจดทะเบียนสมรส</p> <ul style="list-style-type: none"> 2.1 สมรสกับบุตรบุญธรรม 2.2 หญิงที่การสมรสสิ้นสุดลงไม่เกิน 310 วัน 2.3 คู่สมรสซึ่งได้ครอบครองทรัพย์สินของบุตรจะสมรสใหม่ 	<p>ผศ.ดร.กรศุทธิ์</p>
<p>5.</p>	<p>วันพุธที่ 11 กันยายน พ.ศ. 2567</p>	<p>3) ความเป็นโมฆะของการสมรสและผล</p> <p>3.1 เหตุที่จะร้องขอให้ศาลพิพากษาว่าการสมรสเป็นโมฆะ</p> <ul style="list-style-type: none"> ก. สมรสกับบุคคลวิกลจริต ข. สมรสกับญาติสืบสายโลหิต ค. สมรสโดยปราศจากความยินยอม ง. สมรสซ้อน <p>3.2 ผลของการสมรสที่เป็นโมฆะ</p>	<p>ศ.ดร.ไพโรจน์</p>

		<p>ก. ผลระหว่างชายหญิงคู่สมรส</p> <p>ข. ผลเกี่ยวกับบุตร</p> <p>ค. ผลต่อบุคคลภายนอก</p> <p>4) ความเป็นโมฆียะของการสมรสและผล</p> <p>4.1 เหตุที่จะขอให้ศาลเพิกถอนการสมรสโดยเหตุโมฆียะ</p> <p>ก. ฝ่าฝืนเงื่อนไขเรื่องอายุ</p> <p>ข. ฝ่าฝืนเงื่อนไขเรื่องความยินยอม</p> <p>ค. สมรสโดยสำคัญผิดตัวคู่สมรส</p> <p>ง. สมรสโดยถูกกลั่นแกล้ง</p> <p>จ. สมรสโดยถูกข่มขู่</p> <p>4.2 ผลของการสมรสที่เป็นโมฆียะ</p> <p>ก. ผลระหว่างชายหญิงคู่สมรส</p> <p>ข. ผลเกี่ยวกับบุตร</p> <p>ค. ผลต่อบุคคลภายนอก</p> <p>5) การสมรสในต่างประเทศ</p> <p>6) การสมรสกรณีพิเศษ</p>	
6.	วันพุธที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2567	<p style="text-align: center;">ส่วนที่ 3 ทรัพย์สินระหว่างสามีภรรยา</p> <p>1) ระบบทรัพย์สินและอำนาจจัดการ</p> <p>1.1 สิ้นส่วนตัว</p>	ศ.ดร.ไพโรจน์

		<p>1.2 สิ้นสมรส</p> <p>2) สัญญาเกี่ยวกับการสมรส</p> <p>2.1 สัญญาก่อนสมรส</p> <p>2.2 สัญญาระหว่างสมรส</p>	
7.	วันพุธที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2567	<p>3) หนี้สินของสามีภริยา</p> <p>3.1 หนี้สินระหว่างสามีภริยา</p> <p>3.2 หนี้ของสามีภริยาต่อบุคคลภายนอก</p> <p>ก. หนี้ส่วนตัว</p> <p>ข. หนี้ร่วม</p> <p>4) การแยกสินสมรส</p> <p>4.1 กรณีศาลสั่งแยกตามคำร้องขอของสามีหรือภริยา</p> <p>ก. เหตุมาตรา 1484</p> <p>ข. เหตุที่คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นคนไร้ความสามารถ</p> <p>4.2 แยกโดยอำนาจกฎหมายเมื่อสามีหรือภริยาต้องคำพิพากษาให้ล้มละลาย</p> <p>4.3 ผลของการแยกสินสมรส</p>	ศ.ดร.ไพโรจน์
-	วันพุธที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2567	สอบกลางภาค เริ่มสอบเวลา 18.00 น.	
8.	วันพุธที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2567	<p style="text-align: center;">ส่วนที่ 4 การหย่าขาดจากการสมรส</p> <p>1) วิธีการหย่า</p>	รศ.ดร.มาตาลักษณ์

		<p>1.1 การหย่าโดยความยินยอม</p> <p> ก. แบบ</p> <p> ข. การจดทะเบียน</p> <p>1.2 การหย่าโดยคำพิพากษาของศาล</p> <p> ก. เหตุหย่าเนื่องมาจากการที่ชีวิตสมรสสิ้นสุดลง</p> <p> (1) แยกกันอยู่</p> <p> (2) สาบสูญหรือไปจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่</p> <p> (3) วิกัลจริต</p> <p> (4) เป็นโรคติดต่ออย่างร้ายแรง</p> <p> (5) สภาพแห่งการทำให้ไม่อาจร่วมประเวณีได้ตลอดกาล</p> <p> ข. เหตุหย่าอันเนื่องมาจากการที่คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งกระทำผิด</p> <p> (1) มีชู้</p> <p> (2) ประพฤติชั่ว</p> <p> (3) ทำร้าย ทรมาณ หมิ่นประมาท หรือเหยียดหยาม</p> <p> (4) จงใจละทิ้งร้าง</p> <p> (5) ต้องคำพิพากษาให้จำคุก</p> <p> (6) ไม่ช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูหรือทำการเป็นปฏิปักษ์อย่างร้ายแรง</p> <p> (7) ผิดทณฑ์บนในเรื่องความประพฤติ</p> <p>2) ผลแห่งการหย่า</p>	
--	--	--	--

		<p>2.1 การหย่าโดยความยินยอม</p> <p>ก. วันมีผลของการหย่า</p> <p>ข. ผลต่อคู่สมรสในทางทรัพย์สิน</p> <p>ค. ผลต่อบุตร</p> <p style="padding-left: 20px;">(1) อำนาจปกครองบุตร</p> <p style="padding-left: 20px;">(2) สิทธิติดต่อกับบุตร</p> <p style="padding-left: 20px;">(3) ค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตร</p> <p>2.2 การหย่าโดยคำพิพากษาของศาล</p> <p>ก. วันมีผลของการหย่า</p> <p>ข. ผลต่อคู่หย่า</p> <p style="padding-left: 20px;">(1) การแบ่งทรัพย์สินและความรับผิดชอบในหนี้</p> <p style="padding-left: 20px;">(2) ค่าเลี้ยงชีพ</p> <p style="padding-left: 20px;">(3) ค่าทดแทน</p> <p>ค. ผลต่อบุตร</p> <p style="padding-left: 20px;">(1) อำนาจปกครอง</p> <p style="padding-left: 20px;">(2) สิทธิติดต่อกับบุตร</p> <p style="padding-left: 20px;">(3) ค่าอุปการะเลี้ยงดูบุตร</p> <p>ง. ผลต่อบุคคลภายนอก</p>	
--	--	---	--

9.	วันพุธที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2567	<p style="text-align: center;">ส่วนที่ 5 บิดามารดากับบุตร หมวดที่ 1 บททั่วไป</p> <p>1) ข้อสันนิษฐานการตั้งครรภ์</p> <p>2) ข้อสันนิษฐานความเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย</p> <p style="padding-left: 20px;">2.1 ข้อสันนิษฐานตามมาตรา 1536</p> <p style="padding-left: 20px;">2.2 ข้อสันนิษฐานตามมาตรา 1537</p> <p style="padding-left: 20px;">2.3 ข้อสันนิษฐานตามมาตรา 1538</p>	รศ.ดร.มาตาลักษณ์
-	วันพุธที่ 23 ตุลาคม พ.ศ. 2567	ไม่มีการบรรยายเนื่องจากวันหยุดราชการ	
10.	วันพุธที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2567	<p>3) การฟ้องคดีไม่รับเด็กเป็นบุตร</p> <p>4) การฟ้องคดีปฏิเสธความเป็นบุตร</p> <p>5) วิธีการเปลี่ยนสถานะของบุตรนอกสมรสให้เป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย</p> <p style="padding-left: 20px;">5.1 บิดามารดาสมรสกันภายหลัง</p> <p style="padding-left: 20px;">5.2 บิดาได้จดทะเบียนว่าเป็นบุตร</p> <p style="padding-left: 20px;">5.3 ศาลพิพากษาว่าเด็กเป็นบุตร</p>	รศ.ดร.มาตาลักษณ์
11.	วันพุธที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2567	<p style="text-align: center;">หมวดที่ 2 สิทธิหน้าที่ของบิดามารดาและบุตร</p> <p>1) สิทธิและหน้าที่ของบุตรต่อบิดามารดา</p> <p style="padding-left: 20px;">1.1 สิทธิใช้ชื่อสกุล</p> <p style="padding-left: 20px;">1.2 ห้ามฟ้องบุพการี</p>	รศ.ดร.มาตาลักษณ์

		<p>1.3 หน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดู</p> <p>2) สิทธิและหน้าที่ของบิดามารดาที่มีต่อบุตร</p> <p>2.1 หน้าที่อุปการะเลี้ยงดู</p> <p>2.2 อำนาจปกครอง</p>	
12.	วันพุธที่ 13 พฤศจิกายน พ.ศ. 2567	<p style="text-align: center;">หมวดที่ 3 ความปกครอง</p> <p>1) การตั้งผู้ปกครอง</p> <p>2) อำนาจหน้าที่ของผู้ปกครอง</p>	ผศ.ดร.เอมผกา
13.	วันพุธที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2567	<p>3) การสิ้นสุดของความปกครอง</p>	ผศ.ดร.เอมผกา
14.	วันพุธที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2567	<p style="text-align: center;">หมวดที่ 4 บุตรบุญธรรม</p> <p>1) เงื่อนไขเกี่ยวกับการรับบุตรบุญธรรม</p> <p>1.1 เงื่อนไขเกี่ยวกับอายุของผู้รับบุตรบุญธรรมและผู้ที่จะ เป็นบุตรบุญธรรม</p> <p>1.2 เงื่อนไขเกี่ยวกับความยินยอม</p>	ผศ.ดร.เอมผกา
15.	จะแจ้งวันให้ทราบภายหลัง (บรรยายสดเชย วันพุธที่ 23 ตุลาคม 2567)	<p>2) การจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม</p> <p>3) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับบุตรบุญธรรมกับบุตรบุญธรรม</p> <p>4) การเลิกรับบุตรบุญธรรมและผล</p>	ผศ.ดร.เอมผกา
สอบปลายภาค วันศุกร์ที่ 6 ธันวาคม 2567 เริ่มสอบเวลา 17.30 น.			

หมายเหตุ :

- ตารางการบรรยายอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม